

Pelargonien hoito-opas

Pelargonit ovat yksi rakkaimmista puutarhakasveistamme – ne kukkivat pitkään, tuoksuvat ihanasti ja ovat verrattain helppohoitoisia. Parasta pelargoneissa on se, että niitä on helppo lisätä pistokkaista, minkä ansiosta moni vanha, arvokas lajike on kulkenut puutarhurilta toiselle jo vuosikymmeniä. Tässä oppaassa käymme läpi tärkeimmät pelargonien hoitoon liittyvät asiat aina pistokkaiden ottamisesta talvehtimiseen saakka.

1. Pelargonien lisääminen pistokkaista

Paras tapa lisätä pelargoneja on pistokkaista – näin syntyvät taimet ovat emokasviensa kaltaisia. Siemenlisäyksessä pelargonit risteytyvät helposti keskenään, joten lajike ei välttämättä säily puhtaana.

Milloin lisätä?

Pistokkaat otetaan parhaiten keväällä tai kesällä. Syyspistokkaat eivät ole suositeltavia, sillä ne juurtuvat heikommin ja ovat alttiimpia taudeille. Voimakkaimman kasvun aikana huhti–heinäkuussa istutettavaan multaan sekoitetaan puolet kylvö-/taimimultaa ja puolet ravinteikkaampaa kesäkukkamultaa.

Hyvä pistokas – näin valitset ja otat

- Valitse pistokas kukkimattomasta versosta – se on nuorempi ja sillä on parempi kasvuvoima.
- Poista nuput ja kukat pistokkaasta ennen istuttamista, jotta kasvi keskittyy juurien kasvattamiseen.
- Hyvä pistokas on varreltaan vielä puutumaton.
- Kastele emokasvi päivää ennen pistokkaiden ottamista – näin pistokas on valmiiksi hyvässä nestejännityksessä.
- Leikkaa pistokas terävällä, puhtaalla veitsellä. Pese veitsi ennen kuin siirryt leikkaamaan pistokkaita seuraavasta kasvusta.
- Leikkaa latva poikki juuri lehtihangan alapuolelta.
- Poista alimmat lehdet korvakkeineen niin, että lehdetöntä vartta jää noin 5 cm.
- Jätä pistokkaaseen 3–10 lehteä – keväällä voi jättää enemmänkin, tärkeintä on että pistokas juurtuu!

 Voit laittaa pistokkaat joko suoraan multaan tai ensin vesilasiin juuria kasvattamaan. Vesilasissa muista vaihtaa vesi säännöllisesti ja leikata pois mahdolliset tummentuneet osat.

Istuttaminen

- Käytä puhtaita ruukkuja! Halkaisijaltaan 10–12 cm ruukku on hyvä koko pistokkaalle – ei tarvita siirtämistä liian pian.

- Kolme pistokasta samaan ruukkuun tekee kauniimman, tuuheamman kasvin.
- Tuikkaa pistokas niin syväälle, että se pysyy pystyssä, ja tiivistä multa varovasti.
- Kastele multa istuttamisen yhteydessä.
- Pidä pistokkaat noin 20 asteen lämmössä – kylmässä juurtuminen hidastuu ja sienitaudit uhkaavat.
- Multa pidetään kosteana, muttei märkänä – märässä multaan pistokkaiden varret voivat mädäntyä.

💡 *Pistokas juurtuu noin kolmessa viikossa. Kun taimi on juurtunut ja noin 15–20 cm pitkä, se latvotaan haarautumisen edistämiseksi.*

2. Valo ja sijoituspaikka

Pelargonit viihtyvät parhaiten valoisassa ja lämpimässä – ihanteellinen kasvupaikka on katettu kuisti, parveke, terassi tai lasitettu veranta, jossa ne ovat suojassa sateelta. Riippapelargonin mehevät vahamaiset lehdet kestävät sadetta muita lajikkeita paremmin.

- Pelargonit kestävät auringonpaistetta, mutta puolivarjossa lehtien ja kukkien värit pääsevät parhaiten oikeuksiinsa.
- Täydessä auringossa lehdistä ei tule niin kauniita.
- Ikkunan takana aurinko polttaa enemmän kuin ulkona kiertävässä ilmassa – suojaa paahteelta.
- Mitä enemmän valoa, sen paremmin pelargoni kukkii. Liian vähässä valossa kukinta jää heikoksi ja alimmat lehdet kellastuvat.
- Käännä ruukkua välillä, jotta kasvi kasvaa tasaisesti kaikkiin suuntiin.

💡 *Ota tavaksi nyppäistä pois kuihtuneet kukat ja kellastuneet lehdet – kuolleiden kasvinosien kautta home- ja sienitaudit voivat päästä kasviin.*

3. Multa ja ruukut

Multa

Tavallinen kukkamulta tai kesäkukkamulta sopivat hyvin pelargoneille. Voit sekoittaa multaan kevytsoraa parantamaan vedenläpäisevyyttä. Halpaa puutarhamultaa ei suositella, sillä siinä ei ole tarpeeksi ravinteita pitkään samassa ruukussa kasvaville kasveille. Mullanvaihto keväisin on tervetullut hoitotoimi talvetetuille pelargoneille.

Ruukkujen valinta

- Ruukun koko on tärkeä – liian pieni tai liian suuri ruukku haittaa kasvua.
- Saviruukut hengittävät ja läpäisevät hapetta juurille, mutta multa kuivuu niissä nopeammin. Sopii innokkaalle kastelijalle.
- Muoviruukut pitävät kosteuden paremmin. Sopii, jos tietää olevansa vähän huono kastelija. Tumma muoviruukku voi kuumentua liikaa auringossa – laita suojaruukku päälle.
- Lasitetut saviruukut ovat hyvä kompromissi – multa ei kuivu liian nopeasti eikä aurinko polta juuristoa.

- Kiviruukut ja betoniruukut sopivat hyvin, mutta ovat painavia siirrellä.
- Laita ruukun pohjalle kevytsoraa tai ruukunkappale – näin ylimääräinen vesi pääsee valumaan pois.

4. Kastelu

Ylimääräinen kastelu on pelargonin yleisin surma. Pelargoni ei viihdy märässä mullassa, ja liikakastelu tappaa herkemmin kuin liian vähäinen kastelu.

- Kastele ruukku kunnollisesti ja kaada ylimääräinen vesi aluslautaselta pois.
- Kastele seuraavan kerran vasta kun multa on kuivaa.
- Kastele vain multa – älä lehtiä, sillä pelargonien lehdet eivät pidä vedestä.
- Muista, että ruukun koko, sijoituspaikka, auringon määrä ja sää vaikuttavat kastelutarpeeseen.
- Kaikki tähtipelargonit viihtyvät muita kuivemmassa mullassa.

 Jos olet epävarma, tee sormitestit: työnnä sormi multa ja tunnet heti, tarvitseeko kastella!

5. Lannoitus

Pelargonit tarvitsevat melko paljon ravinteita, joten säännöllinen lannoitus on tärkeää. Kätevintä on antaa ravinteet kasteluveden mukana kesäkukkien lannoitteella. Jos lannoituksen unohtaminen on yleistä, kannattaa käyttää pitkävaikutteisia lannoitteita.

- Typpi on välttämätön kasvavalle taimelle, mutta liika typpi saa kasvin kasvattamaan vain lehtiä kukinnan sijaan.
- Fosfori nopeuttaa juuriston kasvua – erityisen tärkeä juurtumisvaiheessa.
- Kalium runsastaa kukintaa, mutta liika kalium vahingoittaa lehtiä.
- Aloita lannoitus, kun taimi on juurtunut ja alkanut kasvaa.

6. Leikkaus ja muotoilu

Pelargonit kasvavat helposti pituutta haarautumatta. Leikkaus on tärkeä hoitotoimi, jolla vaikutetaan kasvin muotoon ja saadaan siitä tukeva ja kukkiva.

- Leikkaamaton pelargoni kukkii huonosti ja versoista tulee kitukasvuisia.
- Latvomisen aloitetaan, kun taimi on noin 15–20 cm pitkä ja juurtunut hyvin.
- Toinen katkaisukerta voidaan tehdä parin–kolmen viikon kuluttua ensimmäisestä, jos kasvi ei ole haarautunut riittävästi.
- Riippapelargonit haarautuvat luontaisesti ilman leikkausta.
- Luonnonlajit ja tuoksupelargonit kehittyvät ajan oloon suuriksi, pensasmaisiksi kasveiksi – niitä ei tarvitse nuorentaa kovin usein.
- Jos pelargonin antaa kasvaa ilman leikkausta, se tulee hontelo ja vaatii huolellista tuentaa.

💡 Lajike 'Mårbacka' voi antaa halutessaan kasvaa pitkäksi – se on sen luontainen kasvutapa. Muista kuitenkin tukea kasvia.

7. Talvehtiminen

Pelargonien alkuperä on Etelä-Afrikka, missä talvi on leuto, viileä ja valoisa. Tämä kertoo meille, millaiset olosuhteet talvehtimista varten kannattaa järjestää.

Paras talvetuspaikka

Ihanteellinen lämpötila talvella on 5–10 astetta. Paras talvetuspaikka on viileä, valoisa ja kuiva. Sopii esimerkiksi:

- Pakkaseton lasiveranta tai kuisti
- Ikkunallinen ulkoeteinen tai varasto, jossa lämpötila pysyy noin +5 asteessa
- Huone, jonka lämpötilan voi säätää 10–15 asteeseen ja jossa on ikkuna
- Tuoksupelargonit viihtyvät talven ikkunalla erityisen hyvin

Valmistelu ennen sisälle siirtoa

- Nosta pelargonit pakkasettomaan tilaan ennen ensimmäisiä pakkasia.
- Poista kuolleet lehdet ennen siirtämistä – poista kellastuneet lehdet vasta kun ne irtoavat helposti.
- Jos talvetuspaikka on pimeä tai vähävaloinen, poista kukat ja nuput – tai hanki kasvivalo.
- Jos kasveja on paljon, voit typistää niitä leikkauksella mahtumisen helpottamiseksi. Leikkauksen voi tehdä myös keväällä.

Hoito talven aikana

- Pelargonit eivät kasva alle 15 asteen lämmössä, joten vedentarve on pieni.
- Kastele harvoin – multa saa kuivua hyvin, mutta ei koko talvea rutikuivana!
- Pienessä ruukussa kasvi kuivuu nopeammin kuin isossa.
- Joulu- ja tammikuu ovat pimeimmät kuukaudet – lisävalo on silloin erityisen hyödyllistä.
- Siivoa kuivat ja kellastuneet lehdet kasveista myös talven aikana.
- Kosteassa ja pimeässä kellarissa harmaahome iskee helposti – vältä tällaisia olosuhteita.

💡 Ja sitten koittaa uusi kevät! Talvesta selvinneet pelargonit piristyvät silmissä ja alkavat pian puhkeamaan uuteen kasvuun ja kukkiin. 🌱

8. Muista nimikyltit!

Säilytä tieto pelargonin nimestä! Kirjoita lajikkeen nimi nimikylttiin heti, kun istut pistokkaan tai hankit uuden kasvin – näin arvokkaat vanhat lajikkeet säilyvät ja kulkevat eteenpäin!

Hyvää kasvukautta! 🌸